Huomioita työskentelyn arvioinnista

Aino Saarinen

Akatemiatutkija, dosentti
Helsingin yliopisto

Nykyinen lakiesitys

Oppiaineita koskevissa arvosanoissa arvioitaisiin:

”oppimista, osaamista ja työskentelyä”

Oppiaineista saatavat arvosanat:
Arvioidaan ”oppimista, osaamista ja työskentelyä”

Oppiminen ja osaaminen

Osaamista kuvastava työskentely oppitunneilla

- Tehtävien tekeminen menestyksellä
- Osaamista kuvastavat kysymykset
- Lisätehtävien pyytäminen
- Kotitehtävien tekeminen

Kokeet, testit ym.

Työskentely, joka ei kuvasta osaamista

- itsenäisyys
- oman työskentelyn arviointi
- sosiaaliset taidot

Temperamentti, jopa 40%

Sukupuoli

Maahanmuuttajatausta, kulttuurierot

(Neuro)psykiatriset oireet

Käyttäytymisen arvosana

- Vuorovaikutustaidot
- Hyvien tapojen noudattaminen
- Sääntöjen seuraaminen

Yleisluontoisia ja pysyviä ominaisuuksia, jotka **vaikuttavat kaikkien oppiaineiden arvosanoihin → palkitaan/rangaistaan useaan otteeseen**

Opettajilta tullut palaute

Suuri osa opettajista kannatti sitä, että arviointiin sisällytettäisiin työskentelyn arviointi

Peruste:
”työskentelyn kehittäminen - mukaan lukien työskentelyn edistymisen arviointi – **nähtiin keskeisenä osana koulun kasvatustehtävää**”

Huomioita opettajien näkemykseen

1) Argumenttina se, että koulussa säilyisi laajempi kasvatustyö eikä vain mitattaisi osaamista
   - **Kasvatustyöhän tehdään enimmäksi osaksi tai lähes kokonaan arviointitilanteiden ulkopuolella → tämä laki on täysin erillinen tästä kasvatustyöstä**

2) Vaikka erillinen maininta työskentelyn arvioinnista poistettaisiin, **yhä edelleen arvioitaisiin jatkuvasti muutakin kuin koetuloksia**
   - sellaista työskentelyä, joka kuvastaa osaamista
   - oppilaan käyttäytymistä (erillinen arvosana)

3) Nykyinen ”työskentelyn arviointi” kohdistuu tutkitusti suurelta osin **mm. temperamenttiin ja (neuro)psykiatriseen oireiluun, joihin kasvatustyön nimenomaan ei pitäisi kohdistua**, koska niillä on biologinen pohja

Korjausehdotukset

Oppiaineista saatavat arvosanat:
Arvioidaan ”oppimista, osaamista ja työskentelyä”

Oppiminen ja osaaminen

Osaamista kuvastava työskentely oppitunneilla

- Tehtävien tekeminen menestyksellä
- Osaamista kuvastavat kysymykset
- Lisätehtävien pyytäminen
- Kotitehtävien tekeminen

Kokeet, testit ym.

Työskentely, joka ei kuvasta osaamista

- itsenäisyys
- oman työskentelyn arviointi
- sosiaaliset taidot

Temperamentti, jopa 40%

Sukupuoli

Maahanmuuttajatausta, kulttuurierot

(Neuro)psykiatriset oireet

Käyttäytymisen arvosana

- Vuorovaikutustaidot
- Hyvien tapojen noudattaminen
- Sääntöjen seuraaminen

Yleisluontoisia ja pysyviä ominaisuuksia, jotka vaikuttavat **kaikkien oppiaineiden arvosanoihin → palkitaan/rangaistaan useaan otteeseen**

Vaihtoehto 1

Poistetaan erillinen maininta työskentelyn arvioinnista

→ arvioidaan ”osaamista ja oppimista”

Oppiaineesta saatava arvosana

Oppiminen ja osaaminen

Osaamista kuvastava työskentely oppitunneilla

- Tehtävien tekeminen menestyksellä
- Osaamista kuvastavat kysymykset
- Lisätehtävien pyytäminen
- Kotitehtävien tekeminen

Kokeet, testit ym.

Käyttäytymisen arvosana

- Vuorovaikutustaidot
- Hyvien tapojen noudattaminen
- Sääntöjen seuraaminen

Mitä saavutetaan:

- ✓ Kuilu arvosanojen ja osaamisen välillä saadaan kurottua umpeen
- ✓ Osaamistakuu toteutuu
- ✓ Yhdenvertaisuusongelmat ratkeavat
- ✓ Arviointikriteerit saadaan yksiselitteisiksi
- ✓ Ei rangaista/palkita moneen kertaan samasta ominaisuudesta
- ✓ Opettajilla yhä säilyy mahdollisuus tehdä kasvatustyötä laajemmin

Vaihtoehto 2

Säilytetään työskentelyn arviointi, mutta sille määritetään oma erillinen arvosanansa

Oppiaineista saatavat arvosanat

Oppiminen ja osaaminen

Osaamista kuvastava työskentely oppitunneilla

- Tehtävien tekeminen menestyksellä
- Osaamista kuvastavat kysymykset
- Lisätehtävien pyytäminen
- Kotitehtävien tekeminen

Kokeet, testit ym.

Käyttäytymisen arvosana

- Vuorovaikutustaidot
- Hyvien tapojen noudattaminen
- Sääntöjen seuraaminen

Työskentelyn arvosana

Laadittava **selkeä ja syrjimätön määritelmä**

- Työskentelyn määrä
- Panostus koulunkäyntiin
- Yrittämisen määrä (vaikka osaaminen jäisi heikoksi)

Vaihtoehto 3

Säilytetään työskentelyn arviointi, mutta yhdistetään se käyttäytymisen arvosanaan

Oppiaineista saatavat arvosanat

Oppiminen ja osaaminen

Osaamista kuvastava työskentely oppitunneilla

- Tehtävien tekeminen menestyksellä
- Osaamista kuvastavat kysymykset
- Lisätehtävien pyytäminen
- Kotitehtävien tekeminen

Kokeet, testit ym.

Käyttäytymisen arvosana

- Vuorovaikutustaidot
- Hyvien tapojen noudattaminen
- Sääntöjen seuraaminen

Laadittava **selkeä ja syrjimätön määritelmä**

- Työskentelyn määrä
- Panostus koulunkäyntiin
- Yrittämisen määrä (vaikka osaaminen jäisi heikoksi)